

Агатангел Кримський.

Поезиє, сопутнице моя!
Ти — теплий, животворний промінь сонця,
Ти — тихий місяць, що в тюрмі сия,
З закуреного, темного віконця.
Як попадав ся я в будённий бруд,
Робила ти одно з великих чуд:
Ховала все під фантастичним флером,
Як під сріблястим, місячним етером.

В важкі хвилини скорби та недуг
Я тихо йшов, куди гляділи очи,
І слухав, як шумить діброва-луг,
А синє море піною клекоче.
Дивив ся я на низку диких гір,
Що їх боки обріс кудлатий бір;
На скелях зверху трепотіли хмари...
Ах, душу переймали ніжні чари!

Було і так: на провесні колись
Я опинивсь на вільнім, чистім полі,
А там солодкі пахощі лились
Із бальзамистих пупяхів тополі;
На сонці плюскавсь польовий потік...
Я до травиці плачучи приник,
Ридав од радошів, од аромата, —
А хтось ізрік: „Дивіть на психопата!“

Ви, люди, знов казали „Психопат“,
Коли мені пахучу, любу казку
Шептали вітри, квіти й тихий сад,
І туркотіли гбрлинки про ласку, —
Коли під гарну музику та спів
Я в чарівній задумі камянів,
І раптом, не прощавшись із гостями,
Тікав до моря грать ся камінцями.

„Причинний!“ говорили ви й тоді,
Коли я в гроших не знавав принади,
І через сни таємні, молоді
Я рвав ся геть од теплої посади.
Я був для вас причинний і тоді,
Коли чийсь образ носячи в груді,
В нім бачив тільки те, що поетичне,
А одкидав усе, що прозаічне.

Для мене голос серця — все съяте,
А вам за психопатію здаєть ся...
Не стану-ж думать, як ви назовете
Мої пісні, що виплили із серця!
Коли в поета щиро ллєсть ся спів,
Дак щб йому ваш съміх або ваш гнів?
Не божевілле в тім! не неморальність!
Що з серця йде, то правда й ідеальність.

Mій краю, за тебе прийнятий не лякаюсь
Найгіршого лиха,
Бо всяке горе, недоля, скорбота
Тепер мені втіха.

Дурниця всі рані душевні й тілесні
З нудьгою чи з кровю,
Бо знаю я серце, котре мої болі
Погоїть любовю.

В горах Ливанських.

Скали... Кедри... Скоро й вечір.
Я смутна стою.
Весь ся стежка... Ох, чи йтиме-ж
Той, кого люблю?...

Тінь в долинах. Верхогірря
Наче золоте...
Гасне сонце, тоне в морі...
Любий! де-ж ти?... де?...

Впала ніч... Шакали виуть...
Вітер... Мов зима!
Я всі очі прогляділа —
Милого нема!

О півночи.

Стоять зачаровані, сяйвом облиті
Сади ароматні, запашні квіти.
Візьму-ж бо я лютню і в тихій нуді
Ударю по струнах в нічній самоті.

Сріблисті потоки із місяця ллють ся,
Сріблисті звуки з під лютні несуть ся, —
Заслухались квіти, притихнув садок,
Ба навіть фонтан журкотливий примовк.

Нарешті у пальми листки застогнали:
„Не грай, чоловіче! усохнем з печали!“
Журливо стріпнула ся рожа-краса, —
Упала на мене пахуча слюза.

Схилились плакучії верби й маслини,
Шумлять кипариси і мірти й цитрини;
Магнолія мовить: „Ой годі! не грай!
І нашого серця на смерть не вражай!“

Самотою на чужинії.

I.

Ох, арабські фоліянти!
Вже не сила вас читати, —
Бо розкинувсь сад запашний
Під вікном моєї хати.

Підведу від книжки очи, —
Під вікном ростуть банани,
Шелестять високі пальми,
Мірти, фіги і платани.

Є й міқдал ясно-зелений,
Єсть і сивая маслина,
І акация рожева,
І смолистая кедрина.

Підійду я до віконця, —
Пахнуть рожі і васильки,
Туберози і фіялки,
Й наркотичній гвоздики.

І нудьга, немов гадюка,
Обгортаеться круг серця:
Сам не знаю звідки смуток,
І куди-ж то серце рветься?...

II.

Як дві каплі в бурнім морі,
На хвилину ми зустрілись;
Нанеслась новітня хвиля, —
Ми на віки розлучились.

Знову сам я на чужині...
Не побачимось ніколи...
Серце ние... В грудях важко...
Доле!... Доле!... Люта доле!...

III.

Часом сонце кине промінь
В темну-темну хатину,
Розжене холодну сутінь
Та й щезає за хвилину.

І темницю знов затоплять
Хмари чорні, непрозорі...
Так без вас зо мною сталося,
Дорогій, ясні зорі!

Хоч на дворі жар палючий,
А душа примерзла й стогне...
Сутінь очі застеляє...
Нерви плачуть... Кров холоне...

IV.

Горді пальми... Думні лаври...
Манячливий кипарис...
Океан тропічних квітів...
Ще й цвите цитринний ліс...

Я хитнувсь, бо наче впив ся
З аромату тих квіток.
Аж погляну: коло пальми
Простий житний колосок.

„Гей, земляче!“ шепче колос,
Похилившись на стебло:
„Ми — чужі для сього раю, —
Що-ж сюди нас принесло?“

V.

Знову серце заболіло,
Знов у-щерть набігло горя...
Я пішов собі із міста
На безлюдний беріг моря.

Пісочаная рівнина...
Море-ж — гребні голубії.
Піна бєсть ся в побережжа,
Вітерець із моря віє.

Задивив ся я на море;
Хвилі плещуть ся об ноги, —
Їх глухеє воркотіння
Заколисує трівоги.

Сонце граєть ся у водах,
В тому сріблі та кришталі;
В цілім морі — щастє й радість...
Розплілились мої печалі.

В здenerуванню.

I.

Любо в гаю соловейко виспівує.
Слухаю ніжне ляшання;
Чистую, щирую річ українськую
Чую я в тім щебетанні.

Ми, Українці, розумнії люди —
Зрадники рідної мови;
Ти-ж, моя пташко, до мови дідівської
Повна живої любови.

Болізно серцю, жальом обгортає
Пісня смутна солов'їна...
Десь із туману, з прозорої хмари
Дивить ся давня Вкраїна.

II.

Он калина розцвіла ся, уквітчалась білим,
Попід нею простелив ся зелененький килим.

Зеленить ся ніжна мята, рута, материнка, —
Знов я чую, мов співає давня Українка:

„Посіяла руту-мняту над водою,
Тай виросла моя мята з лободою.“

Рідне слово — тая мята, материнка, рута.
І не вже-ж, пахуча мово, будеш ти забута?

Як! Запашна наша квітка в лободі загине?
Знову тоскно, знов зануда, жаль у серце лине.

III.

„На що журитись? Чого побиватись?“
Гримає rozум на мене.
„Маєш на сьвіті важніше, ніж мову.
Втиш ся бо, серце шалене!

„Що за дурниці!... „Матуся Вкраїна“,
Мова — пахучая мята!
Сльози, зануда... Та ти-ж не за мову
Любиш найменшого брата.“

Чом ти не слухаєш сього вмовляння,
Серце дурнеє та бідне?
Чом нії за що занедбати не можеш
Слів „українське“ та „рідне“?

